

Pred glavno odkupno sezono za sadje na Goričkem

SMO DOBRO PRIPRAVLJENI?

Letos so gorički sadovnjaki obrodili kot le kaj; sadjarji v Kuštanovcih na primer pravijo, da se od obilnega sadu lomijo veje in so morali zategadelj krepko podpreti sadna drevesa. V okoliših kmetijske zadruge Mačkovi računajo, da bodo lahko odkupili okrog 30 vagonov potrošnega in okrog 15 vagonov industrijskega sadja, kar je količina, ki zahteva intenzivne priprave na glavno odkupno sezono.

Vendar zdajšnji obeti za vnovčenje sadja niso posebno ugodni, čeprav smo že tik pred glavno odkupno sezono. Glavni vzrok je v neurejenosti tržišča, kot poudarjajo na Goričkem. Prvo je to, da sadjarji ne morejo vnaprej povedati, koliko sadja bodo imeli za prodajo, da bi zadruga lahko že pred odkupom računala na določeno količino in si pravočasno zagotovila kupce s pogodbami. Še večje motnje pa so nastale zaradi reorganizacije odkupnega omrežja; na številnih konferencah so doslej priporočali združnim voditeljem, da naj kmetijske zadruge, tudi tiste, ki so zadnja leta že povsem samostojno odkupovale sadje in ga posredovale kupcem v potrošniški središča, zaradi manjših manipulativnih in drugih stroškov, prodajajo odkupljeno sadje po območni kmetijsko-proizvajalni zvezi, kar je pomembno, da se zadruge niso neposredno povezovala s kupci, marveč so ta posel prepustile poslovnim zvezim. Sedaj, tik pred

glavno odkupno sezono, pa je to načelo opuščeno z novim priporočilom, da naj zadruge samostojno odkupujejo sadje. Dolgotrajne razprave o odkupu

sadja z menjajočimi se dogovori so naše goričke kmetijske zadruge slabo pripravljene na glavno odkupno sezono, saj so šele sedaj, tik pred dvanajsto uro, začele iskati kupce za svoje sadje. Vprašanje je, če bodo spriči take prakse tudi lahko vnovčile ves letošnji pridelek iz svojih okolišev.

Vseh težav, ki se bodo letos pojavljale pri odkupu sadja, torej ne bo mogoče opravičiti,

kakor vse kaže, predvsem zaradi tega, ker ni bilo pravočasno dokončno razčiščeno vprašanje sodelovanja kmetijskih zadrug in poslovnih zvez pri odkupu. Na terenu prevladuje mnenje, da naj bi zadruge, ki so za to sposobne, same odkupovale pridelke od kmetovalcev v svojih okoliših, poslovne zveze pa naj bi posredovale in pomagale tam, kjer zadruge niso povsem kos svojim nalogam. Če bi pravočasno sprejeli to načelo, ki je sicer v skladu s prizadevanjem za gospodarsko razvoju Pomurja in nedvomno odpadlo tudi mnogo nevednosti pri letošnjem odkupu sadja.

2500 TURISTOV PRI JERUZALEMU

(DOGRAJENA CESTA LJUTOMER—CUBER—JERUZALEM)

○ Pred kratkim so dogradili cesto Ljutomer—Jeruzalem skozi Cuber. Cesta je še bolj približala biser Prlekije — Jeruzalem domačim in tujim turistom. Kolektiv tamkajšnjega vinogradniškega gospodarstva samoiniciativno podaljšuje to cesto, ki je v letni dobi prehodna tudi za motorna vozila, do svoje turistične postojanke, ki jo je prevzel od Ljutomerskega PD, jo moderniziral in sodobno opremil, tako da je sedaj prav prijetno zatočišče za izletnike, ki vse bolj množično obiskujejo jeruzalemski grič.

○ Računajo, da je letos obiskalo Jeruzalem že okrog 2500 turistov, predvsem domačih. Zelo pogosti so kolektivni obiski turistične postojanke. Tja zelo radi zahajajo tudi tujci, ki se zdravijo v radenskem zdravilišču.

S. K.

Enostavno in jasno

Kmetijska gospodarstva imajo v Pomurju le osem odstotkov kmetijske zemlje, ostalih 92 odstotkov pa zasebniki. To pomeni, da je težišče dela za izvršitev perspektivnega načrta gospodarskega razvoja Pomurja v zasebnem sektorju. Ze v samem besedilu perspektivnega načrta za gospodarski razvoj Pomurja je to poudarjeno s trditvijo, da sta razvoj kmetijstva in socialističnih družbenih odnosov na vasi najvažnejši nalogi za razvoj celotnega gospodarstva v okraju. Zato je planirano povečanje samo poljedelske proizvodnje za 65 odst. do leta 1961, torej za vse ostalo kmetijstvo le 1 odstotek.

Tak napredek je mogoče doseči le s sodelovanjem med kmetovalci in kmetijskimi zadrugami ter kmetijskimi posestvi. V sodelovanju je predvideno, da bo obdelano 45 odst. njivskih površin in 47 odst. travnikov ter pašnikov. To je 23.990 ha njivskih površin in 15.000 ha pašnikov in travnikov. V sodelovanju je torej predvideno povečanje kmetij-

ske proizvodnje zlasti pri žitaricah tudi čez 500 odst. Od tod izvira tudi potreba po čim večji skrbi za ustvarjanje primerne sodelovanja v proizvodnji med kmeti in zadrugami.

O sodelovanju in sploh povečanju proizvodnje so znova razpravljali na zadnji seji okrajnega ljudskega odbora, medtem ko so v okrajnih političnih in zadrugnih organizacijah ter drugod že večkrat razpravljali o povečanju proizvodnje in proizvodnem sodelovanju, ki je predvideno v petletnem načrtu. Gre tu predvsem za veliko povečanje narodnega dohodka, o tem ni treba posebej razpravljati. Razprava o sodelovanju v okrajnem ljudskem odboru naj bi bila načelna. Toda v razpravi so vzniknile nekatere podrobnosti, katerih ni večkrat govorili in pisali. Brez dvoma so tehnične težave in bodo še nastajale. Morda bomo našli tudi na druge težave subjektivnega značaja, toda to ni bistveno. Važno je vedeti to, kaj

zmoremo. In vedeti to, kako hočemo storiti.

Tovariš sekretar OK ZKS je ob tem poudaril, da je boljše za večjo proizvodnjo v kmetijstvu po občinah, poslovnih zvezah, zadrugah. Pogodbe je treba individualno sklepati in torej ne posploševati. Sama pogodba pa naj bo enostavna in jasna, je poudaril tovariš sekretar, kajti v pogodbah se ravno v tem greši, da vsebujejo zapletene pogoje in formulacije, ki v pogodbi ne morajo biti do podrobnosti razčlenjene. Toda pogodbe je treba sklepati tudi različno glede na različne hektarske donose in druge okoliščine.

Naloga je jasna, torej si moramo biti na jasnem tudi z različnih mestih. Vprašanje proizvodnega sodelovanja je vprašanje izvršitve perspektivnega plana in je to torej vprašanje dela vseh organizacij v okraju — tudi političnih in ne samo zadrugnih in tistih enot, ki razpolagajo s strokovnim znanjem in sposobnostmi.

Razprav o sodelovanju še vedno ni dovolj kljub temu, da smo o njem že mnogo govorili na različnih mestih. Vprašanje proizvodnega sodelovanja je vprašanje izvršitve perspektivnega plana in je to torej vprašanje dela vseh organizacij v okraju — tudi političnih in ne samo zadrugnih in tistih enot, ki razpolagajo s strokovnim znanjem in sposobnostmi.

Filmska predstava na prireditvi 9. avgusta

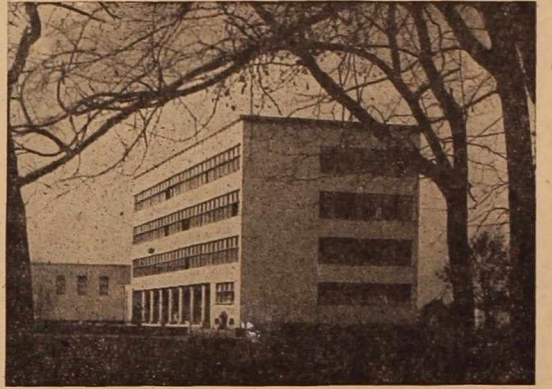
Na osrednji kulturno-prosvetni prireditvi v čast naših izseljencev, ki bo 9. avgusta v kino dvorani v Murški Soboti, bodo predvajali tudi več filmov o letopis domačih krajev in pa o prekmurških običajih. Med drugim bo prikazan tudi kratek film o lanskoletnem sprejemu naših izseljencev.

Dekletce rešil iz objema smrti

»Spašavajte, dete se utopile smo slišali.

Skočil sem in pogledal v motno vodo. Ničesar ni bilo videti. Potem se je pokazala glava. Nekdo se je pognal v vodo. Krepko je zaplaval proti mestu, kjer je glava izginila. V reševalcu sem spoznal našega Joža B., rojaka iz Pomurja, ki je z menoj na odsluženju kadrovskega roka tukaj na albanski meji. Kmalu je priplaval z dekletcem do obale. Ljudje so ju obkročili. Dajali so prvo pomoč. Bila je to Ljiljica. Poznal sem jo. Ob njej je stal rešitelj, moj najboljši prijatelj, Jože.

Ignac Kovačič, V.P. 7482/3, Jesnik, Dečane, Kosmet

Gimnazija v Soboti, v kateri bo za zdaj dovolj prostora tudi za učiteljske

ki imajo vse sposobnosti, da postanejo v prihodnosti dobri učitelji, vendar zaradi pomanjkanja gnotnih sredstev niso mogli študirati na drugih učiteljskih. Otvoritev učiteljske v Murški Soboti bo tudi lepa priložnost za številne revne dijake, ki so končali osemletko in se lahko sedaj vpišejo v prvi razred učiteljske.

Kakor smo zvedeli, bo možnost bivanja v internatu od 1. novembra naprej. Hkrati kaže opozoriti tudi na to, da je razpoložljivih še precej štipendij občinskih ljudskih odborov, medtem ko bo prihodnje leto v tem pogledu položaj še boljši. Prošnje za štipendije sprejema tajništvo za šolstvo OLO Murška Sobotna.

25 VZORCEV - KOLIKO MEDALJ?

UDELEŽBA POMURJA NA IV. MEDNARODNEM VINSKEM SEJMU V LJUBLJANI

Na IV. mednarodni vinski sejem, ki bo letos od 29. avgusta do 7. septembra na gospodarskem razstaviscu v Ljubljani ob udeležbi 14 držav, med njimi Sovjetske zveze, ZDA, Francije, Švice, Italije in Komunije, se pripravljajo tudi vinogradniška gospodarstva v Pomurju.

Pomurski pridelovalci svetovno znanih vin bodo na to, eno najpomembnejših letosnjih gospodarskih prireditvev v Evropi, kakor ocenjuje IV. mednarodni vinski sejem prireditelj, posilili okrog 25 vzorcev svojih najboljših vin razlicnih sort. Ljutomersko vinogradniško gospodarstvo bo predvidoma zastopano na sejmu s 15 vzorci, kapejsko z 1 vzorcem traminca, lenk 1957, jeruzalemsko s 5 vzorci (beli burgundec, lenk 1956, souvignon, beu burgundec, ruandec in traminec, let-

nik 1957) in z nekaj vzorci tudi radgonsko vinogradniško posestvo.

Dasi je napovedana na letošnjem mednarodnem vinskem sejmu zelo močna konkurenca, saj so z vseh kontinentov sveta

doslej poslali že 300 vzorcev najboljših vin, si pomurski pridelovalci vendarle obetajo, da bodo tudi njihova najkakovostnejša vina deležna najvišjih mednarodnih priznanj.

S. K.

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Oboroženi mir na Bližnjem vzhodu

Kot smo že ugotovili v prejšnji številki, mineva letošnje poletje v znamenju diplomacije. Tudi ameriški komentator Walter Lippman je pred kratkim izrazil mnenje, da danes nikakor ni čas za vojaške ukrepe, pač pa je čas za diplomacijo. Lippman pri tem prav gotovo ni imel

v mislih jalova diplomatiziranja ter ponavljanje starih diplomatskih in političnih napak. Danes je predvsem čas za ustvarjanje politične korake, ki bodo odprli pota za rešitev krize. Pri tem ni ravno najbolj bistveno, kateri izmed obstoječih predlogov bo postal izhodišče, pač pa so bistveni

stvarni ukrepi. Popolnoma naravno je, da se oči zaskrbljenega sveta v pričakovanju takih ukrepov obračajo v Združene narode. Ta svetovna organizacija bo kot glavna ustanova sodelovanja in sporazumevanja med narodi danes lahko največ storila, da bosta razumevanje in sodelovanje prevzela mesto samovoljnega dejanja.

Upravičeno torej upamo, da se bodo stvari na Bližnjem vzhodu nekoliko uredile, nikakor pa ne moremo odobravati novic o novih izkrcavanjih ameriških čet. Torej le držijo besede nekega komentatorja, ki je dejal: »Libanon ni nič, Irak je vse!« Kakor kaže, petrolejske družbe spletkarji naprej in s tem ogrožajo svetovni mir.

Ne glede na to pa je pred dnevi Libanon dobil novega predsednika v osebi generala Fuata Sehaba. Čeprav je znano, da Sehab ni podpiral predsednika Samuna, uporniki niso navdušeni zanj. Zamerijo mu, da se ni takoj v začetku nemirov postavil na njihovo stran. Vsekakor pa ima Sehab dobre, prijateljske zveze s tistimi libanonskimi krogi, ki so zahtevali odstranitev Samuna in ki zahtevajo danes takojšen umik ameriških čet.

Predstavniki poveljstva ameriških čet v Libanonu je te dni izjavil, da se bodo ameriške čete umaknile iz Libanona brž, ko bo to zahtevala zakonita libanonska vlada. Tudi vodja libanonske opozicije Saeb Salam je izjavil, da ima tehne razloge za mnenje, da se bliža konec krize v Libanonu. Navzlic vsemu temu pa je 13.000 ameriških vojakov, kolikor jih je sedaj v Libanonu, mnogo več, kakor jih potrebujejo za vzdrževanje reda.

Ali pa v resnici lahko pričakujemo mozne in skrajno potrebne spremembe v ameriški politiki do Bližnjega vzhoda in s tem seveda tudi umik ameriških čet iz Libanona? Nekateri tuji novinarji v Bagdadu so optimistično razpoloženi zaradi letkega poslanstva posebnega odposlanca predsednika Eisenhowerja na Bližnji vzhod Roberta Murphyja, ki se je na svoji poti pred vrnitvijo v ZDA razgovarjal z državniki Bejruta, Amana, Jeruzalema, Bagdada in

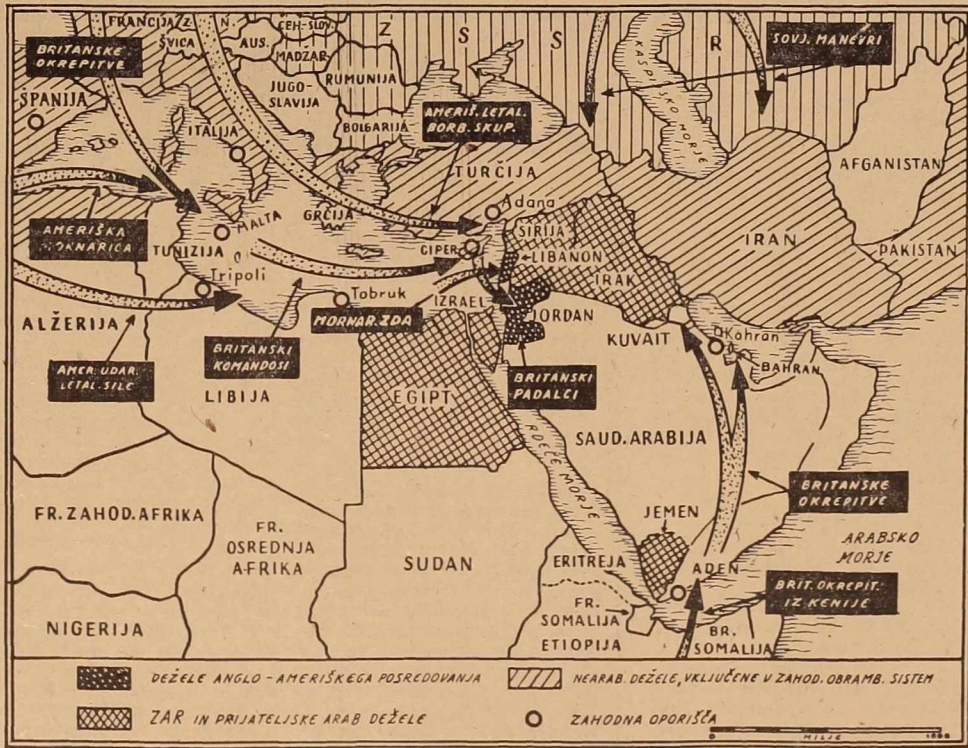
(Nadaljevanje na 6. strani)

Obisk naših izseljencev iz Francije

Prva večja skupina naših izseljencev v Franciji je prispela na obisk v domače kraje 31. julija t. l. Skupino so lepo sprejeli na soboški železniški postaji predstavniki okrajnega odbora podružnice Slov. izseljenske matice in predstavniki občinske izseljenske komisije. Gostom je bila prirejena tudi skromna zakusa.

Druga skupina izseljencev iz Francije je dopotovala v M. Sobotu 2. avgusta.

Za izseljenski foto-album, ki je pravkar izšel in ki vsebuje 18 umetniških fotografij iz Prekmurja ter priložni turistični zemljevid, vlada veliko zanimanje. Poleg nekaj sto prednaročil so začeli te dni ustmeno in pismeno naročevati album tudi mnogi svojci in sorodniki naših izseljencev. Glede na to dejstvo, je vodstvo podružnice Slov. izseljenske matice v Murški Soboti zvišalo naklado albuma na 1200 izvodov. Razen tega pa bo podružnica izdala tudi serijo okusnih razglednic iz Prekmurja.

Crtež prikazuje razmestitev anglo-ameriških oboroženih sil na Bližnjem vzhodu

Na zadnji seji upravnega odbora okrajne posredovalnice za delo OLO v prihodnje tesneje sodelovati z gostinsko zbornico, če bo hotela doseči, da bodo gostinski obrati izučili čimveč gostinskega kadra. Znano je namreč, da zaposlujejo gostinski obrati v okraju veliko število polkvalificirane in nekvalificirane delovne sile. Skrbeti bo treba ne samo za kritje potreb v okraju, temveč tudi za to, da bo tega kadra čimveč. S tem bo moč znižati število tistih mladincev, ki so ostali brez poklica.

BELEŽKA

Ob rezultatih ankete o političnih željah mladine v Pomurju velja ugotovitev, da pretežnega dela želja te mladine ne bo moč izpolniti, če občinske službe posredovanja dela ne bodo iskale neposrednih ukrov s podjetji in šolami izven okraja. Doseganje delo upravnega odbora okrajne posredovalnice za delo OLO M. Sobota sta ugotovila, da bo tem občinskim organom treba nuditi se več skrbi in pomoči. To velja predvsem za posamezne občinske ljudske odbore oziroma njihove zbornice proizvajalcev kakor tudi občinske sindikate svete.

Za konec se nekaj ugotovitev. V gradbeništvu, gostinstvu in kmetijstvu v prvih štirih mesecih letošnjega leta ni bilo doseženo preuvideno povečanje v republiškem merilu zaradi tega, ker so dela sezonske narave. Industrija je v minulem letu še nekoliko upoštevala plansko disciplino, v letošnjem letu pa je že v prvih štirih mesecih prekoračila kvoto zaposlenosti za 25,2%. Tako je trditve, da se delavci Pomurja težko zaposlijo v industriji, utemeljena, ker začnejo odhajati na delo šele v marcu in aprilu, torej takrat, ko je plan zaposlitve delovne sile v industriji že visoko prekoračen. Ob vsem tem je treba upoštevati, da je okrajna posredovalnica dela odvisna zlasti od posredovalnic za delo industrijskih krajev, ki pogosto ne privolijo v stalno zaposlitev ljudi: z dežele, češ da zemlja ni obdelana.

Po teh slabih obetih bo moral biti delavec iz Pomurja vedno poljedelec in gradbeni delavec. Ni treba posebej poudarjati, koliko skrbi in težav ima z zaposlovanjem sezonene službe posredovanja dela v našem okraju. Znano je tudi, da ob nabiranju delovne sile kar dežujejo obljube o nezakonito visokih plačah in drugih ugodnostih, o katerih pa pozneje na deloviščih ni nobenega sledu.

Sprejet družbeni plan gospodarskega razvoja občine Belinci
Kmetijstvo najvažnejša panoga
Važna vloga kmetijskega gospodarstva in kmetijskih zadrug

Pred kratkim je Občinski ljudski odbor Belinci razpravljal o družbenem planu gospodarskega razvoja občine za razdobje 1957/61. Po živahni in plodni razpravi so ugotovili, da je kmetijstvo na območju občine najvažnejša gospodarska panoga, saj izstopa z 91% skupnega družbenega bruto proizvoda.

Družbena proizvodnja se bo do leta 1961 povečala za 76%, narodni dohodek za 77% oziroma za 12% letno. Družbeni bruto proizvod bo skupaj znašal leta 1961 2 milijardi 460 milijonov dinarjev, medtem ko je v letu 1956 znašal 1 milijardo 400 milijonov dinarjev (indeks 61: 56 - 176), narodni dohodek pa 1 milijardo 78 milijonov dinarjev.

Važen pogoj za predviden gospodarski razvoj je tudi v povečanju produktivnosti dela, ki se bo predvidoma povečala v celotnem gospodarstvu vsako leto za 12%, računano na porast proizvodnje na enega zaposlenega. Investicije v gospodarstvo bodo narasle za 95%, negospodarske pa se bodo povečale za 575 odst. Od vseh investicij skupaj bo zasebni sektor investiral 205 milijonov, skupaj pa bodo znašale 472 milijonov dinarjev. Gospodarskih investicij bodo predvidoma največ vložili v mehanizacijo kmetijskih zadrug, dalje v osnovna sredstva kmetijskega gospodarstva, nekaj v obrt in končno tudi večji znesek v trgovino. Za uresničitev postavljenih ekonomsko-političnih ciljev bodo

Razprava o šolstvu na zadnji seji OLO
Ena šola na vsakih 1300 prebivalcev

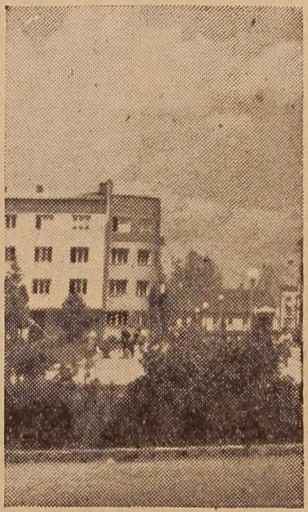
Trenutno manjka v Pomurju 205 učiteljev ali tretjina — Iz okraja je odšlo 120 prosvetnih delavcev, prišlo pa le 38 — Občine bodo morale v materialnem pogledu bolj skrbeti za šole

Na zadnji seji okrajnega ljudskega odbora so uvodoma razpravljali o problemih sodelovanja kmetijskih zadrug in kmetovalcev, v zvezi s petletnim perspektivnim planom, ki temelji na povečanju hektarskih donosov prav na tem sodelovanju. Med drugimi je o tem govoril tudi sekretar okrajnega komiteja ZKS tov. Jan Ros in poudaril, da je potrebno pri zadrugah in poslovnih zvezah obravnavati sodelovanje individualno in različno tam, kjer so različni pogoji, pri tem pa pokazati maksimalno mero prožnosti in iznajdljivosti v korist splošnih družbenih interesov.

Glavni del seje je zavzelo poročilo sveta za šolstvo. Poročil je predsednik tega sveta Aleksander Pirher. Takoj uvodoma je ugotovil, da v tem svetu ni nobenega delavca in le ena žena. Opozoril je tudi na to, da bodo po novem zakonu o šolstvu člani okrajnega sveta predstavniki občinskih svetov kot tudi predstavniki okrajnega sveta člani republiškega sveta za šolstva. Svet za šolstvo OLO je razpravljal o vseh vprašanih šolstva, razporejal učne moči in podrobno obravnaval vprašanja perspektive šolstva ob sprejemu petletnega perspektivnega plana. Skupaj s svetom so delovali tudi tri komisije sveta, ki so razpravljale posebej o kmetijskem in strokovnem šolstvu ter o razpisih. Samostojno pa deluje pedagoški center, ki je organiziral v juliju tri tečaje za tehnično vzgojo (udeležba 106 učiteljev), tečaj za pouk nemškega jezika (udeležba 30 učiteljev), tečaj za pouk gospodinjstva v obvezni šoli (22 udeleženk), tečaj za telesno vzgojo (22 udeleženk) ter tečaj slovenskega in madžarskega jezika. V načrtu je še tečaj za glasbeni pouk in tečaj za učitelje na nižje organiziranih šolah.

V tem šolskem letu so delovale 104 obvezne splošnoizobraževalne šole (45 nižje organiziranih, 42 nepopolno razvitih osnovnih šol in 17 polno razvitih osnovnih šol). V okraju vsaki peti učenec ni deležen pouka v samostojnem razredu; šole so povprečno štiriodelne. Še vedno imamo šest enoodelnih šol in 20 dvoodelnih, ki bodo predvidoma

ukinjene. Kmalu se bo torej pomaknilo povprečje na šole s šestimi oddelki. Na vsakih 1500 prebivalcev odpade trenutno ena šola.

Sobotia — poslopje OLO

Zaradi nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja učiteljstva imamo v okraju 4 hospitacijske šole s 13 hospitacijskimi oddelki, v katerih je bilo v letu 114 praktičnih nastopov za učiteljstvo. Šoli Puconci in Radenci sta poučevali nov učni načrt za 4. razred. Nižje organizirane šole izkazuje procentualno boljše učne uspehe kot visoko organizirane. To je zato, ker je na visoko organiziranih šolah zahtevnost po znanju višja. V skladu z reformo je bil v šol-

skem letu pouk po novem učnem načrtu že v prvem, drugem in tretjem razredu.

Med učitelji je mnogo pripravnikov, največ pa jih je s povprečnim petletnim službenim stažem. Manjka zlasti dobrih upraviteljev šol. Med letom je manjkalo 98 učnih moči, zlasti v občinah Grad, Martjanci, Videm ob Ščavnici in Petrovci-Salovci, torej v malih občinah s slabimi prometnimi zvezami z mestom. Trenutno manjka 205 učiteljev, torej tretjina. Iz okraja je odšlo 120 prosvetnih delavcev, prišlo pa jih je le 38. Na nekaterih enorazrednih šolah sploh ni učiteljev. Na nekaterih petoodelnih šolah je ostal le po en učitelj. V osemoodelni šoli v Markovcih pa je ostal le honorarni učitelj.

Izhod? Več štipendiranja po občinah. Toda kandidatov ni dovolj! Za abituriente za gimnazije bo organiziran pedagoški tečaj, če se bodo hoteli usmeriti v učiteljski poklic. Svet za šolstvo vidi rešitev tega problema le v ustanovitvi učiteljskega centra v Murski Soboti, četudi le za nekaj let. To pa zato, ker je zmogljivost učiteljske premajhna.

V materialnem pogledu so dolžne občine bolj skrbeti za

šole. Okrajni svet za šolstvo bo moral do septembra izvesti tehnične in kadrovske priprave za delovanje dvoletne kmetijske šole v Rakičanu in Stročji vasi ter za triletno gospodinjstvo šolo v Ljutomeru. Organizirati bo treba prosvetno pedagoško službo, najti primerne prosvetne delavce za svetovalce, ker sta ostala le dva od dosedanjih devetih šolskih inšpektorjev na tajništvo sveta. Izvoliti bo treba nove šolske odbore pri šolah, upravne odbore pa pri ustanovah. Poskrbeti bo treba za to, da bodo pristojni LO izdali do 30. novembra ustanoviteljske listine vsem šolam in ustanovam.

Do konca septembra je potrebno izdelati skupno z občinskimi sveti za šolstvo realen perspektivni plan razvoja šolstva v okraju. Za prva tri leta pa povsem realen plan za novogradnje in organizacijo vseh vrst šol v okraju. Do konca prihodnjega leta bo potrebno ustanoviti šole za bolničarje. Problem so zlasti prostori. Predvidena je tudi gradbena delovodska šola. Za to je potrebno po gradnji prostorov in sodelovanje obrtne zbornice v tehničnih pripravah.

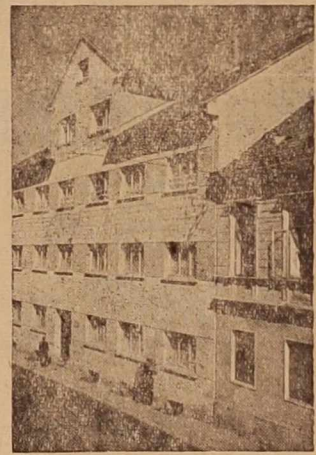
Zdravstvena služba v Ljutomerski občini
Sončne in senčne strani

Še vedno primanjkuje zobozdravnikov, dentistov in srednjega medicinskega osebja

V Ljutomerski občini ugotavljajo, da se je družbeno upravljanje v zdravstvenih zavodih uveljavilo ter pripomoglo tudi k izpopolnitvi mreže zdravstvenih ustanov, povečanju števila zdravstvenih delavcev in k izboljšanju notranje ureditve dela. Se zmeraj pa velja, da sodeluje aktivno v organih upravljanja v zdravstvu le dve tretjini članov, medtem ko stoji preostala ena tretjina več ali manj povsem ob strani.

V ta namen je svet za zdravstvo predlagal, da bi v prihodnje volili v upravne odbore zdravstvenih ustanov, povečanju števila zdravstvenih delavcev in k izboljšanju notranje ureditve dela. Se zmeraj pa velja, da sodeluje aktivno v organih upravljanja v zdravstvu le dve tretjini članov, medtem ko stoji preostala ena tretjina več ali manj povsem ob strani.

stava, bo potrebno seveda tudi ustrezno število zdravstvenega kadra. Ob vsem tem pa že sedaj povzročajo precejšnje težave stanovanjsko vprašanje, kar pa

Detalj iz Ljutomera

ni značilno samo za Ljutomersko občino.

Svet za zdravstvo je na svoji zadnji seji sklenil predlagati ObLO, naj v petletnem perspektivnem planu predvidi denarna sredstva za gradnjo enega dela Zdravstvenega doma

Začetek poskusnih oddaj
Radia Murska Sobota

Lastniki radijskih sprejemnikov so morda že opazili, da je Radio Murska Sobota začel s poskusnimi oddajami. Oddaja na valu 202 metra ali 1484 kilohercov. Oglašal se bo vsaki dve uri. Poslušalce naprošamo za obvestila, kako slišijo poskusne oddaje Radia Murska Sobota. Obvestila — z navedbo kraja in časa poslušanja naj pošljejo na naslov: Radio Murska Sobota ali po telefonu št. 120 Murska Sobota. Radio Murska Sobota želi vsem poslušalcem dober sprejem!

Nesreča na progih pri Meleh

V petek predpoldne se je na prehodu čez prog pri Melah pripetila nesreča, pri kateri je utrpela lažje poškodbe poselstvenica C. Nesrečo so povzročile krave, s katerimi je omenjena poselstvenica vozila vprežni voz. Poselstvenica C. je ob prihodu vlakla vprego ustavila, toda krave so se splašale brez vidnega vzroka in se zaletele na prog, kjer jih je zadelo lokomotiva kljub temu, da je strojevodja naglo zavrl. Obe kravi je ubilo in eno povsem raztrgalo. Ker je ena izmed krav bila plemenska in je poškodovan tudi voz, ocenjujejo škodo na okrog 250 tisoč dinarjev.

Moderna pošta v Ljutomeru

Ni še minilo leto, odkar so v Ljutomeru pričeli z gradnjo novega poštnega poslopja. Zdaj se gradbena dela že bližajo koncu. Nova pošta bo imela razen najmodernejših opreme tudi avtomatsko telefonsko centralo. S tem bodo omogočene

hitreje veze. Poslopje bo, kot kaže, še to jesen izročeno svojemu namenu, kar bo za Ljutomer lepa pridobitev.

Potrebna je tudi gradnja avtomatskih garaž na poštnem dvorišču, saj jih v Ljutomeru tako pogrešajo.

Novi zadružniki

Pred nedavnim je pridobila kmetijska zadruga v Veržeju 37 novih članov. Nekateri med temi so bili prej člani kmetijske zadruge v Križevcih. V Salincih je pristopilo 15 zadružnikov, v Križancih 6, na Grlavi 5 in v Banovcih 5. Razen tega

je pristopilo iz omenjenih vasi še 8 kmetovalcev in ostalih, ki doslej niso bili člani nobene kmetijske zadruge.

Pred tem je imela kmetijska zadruga v omenjenih vaseh le 7 članov.

-jm

Peter Vujec
UGODNI POGOJI
za gradnjo obrata sadnih in grozdnih sokov ter koncentratov v Murski Soboti

V zvezi z izgradnjo obrata sadnih in grozdnih sokov ter koncentratov v Murski Soboti objavljamo skoraj v celoti priučujoči prispevek, čeprav se prav z vsemi trditvami uredništvo ne more strinjati. Izgradnja omenjenega objekta in proizvodnja sadnih sokov ter koncentratov je tesno povezana z nadaljnjo obnovno sadjarstva v Pomurju in misli, ki jih je nanizal avtor v priučujočem sestavku, naj bi pripomogle k rešitvi tega vprašanja.

da daje sleherna boljša sadna letina tako količino tržnih viškov, ki jih tržišče težko kupi. Nekaj takega se nam obeta že letos. Tržna predvidevanja kažejo, da so potrebe domačega in tujega tržišča ter živilske industrije precej manjše kot pa so količine ocenjenih tržnih viškov. Ta ugotovitev v celoti velja tudi za Pomurje. Vidimo, da pogoji surovinske baze v celoti obstojajo. Sedanje predelavo hibridnega grozdja v »šmarnico«, ki je nezaželjena in zdravju škodljiva, pa lahko rešimo tako, da hibridno grozdje predelamo v kakovosten sok.

tako kažejo domače in tuje statistike ter ostalo gradivo. Videti je, da postajajo sadni sokovi iz leta v leto bolj iskani in pomembni prehranbeni artikli.

Najnovejša medicinska odkritja vedno bolj dokazujejo, da so sadni sokovi zelo važni kot hrana in zdravilo. Svetovna potrošnja hitro narasča. Največji potrošnik je Svica, kjer znaša povprečna potrošnja na prebivalca 11 litrov, v ZDA 8 litrov, v Nemčiji 4 litre itd. Veliki potrošniki sokov so še Anglija, Švedska, Italija, Norveška, Belgija, Kanada itd. Svetovna povprečje je okrog 0,6 litra. V Jugoslaviji je proizvodnja in potrošnja sokov še zelo majhna in to kljub ugodnim pogojem, ki jih imamo. Proizvodnja je šele v razvoju, vendar pa je videti, da podvezujemo zadnje čase ljudski odbori v raznih krajih resne napore, da bi čimprej take obrate zgradili in opremlili. Za prodajo sadnih sokov na do-

Mislim, da lahko že danes rečemo, da ima izgradnja tega obrata v Murski Soboti pretežno večino vseh potrebnih pogojev, ki zagotavljajo rentabilno poslovanje in družbeno upravičenost. Če samo na kratko omenimo te pogoje, vidimo, da obstaja na območju Pomurja taka surovinska baza, ki daje zadostne tržne viške sadja in grozdja (hibride) za to proizvodnjo. Nadaljnja obnova sadjarstva na tako rekoč zahteva izgradnjo obrata, ker ne smemo pozabiti,

A. K.

znašale investicije za razvoj gospodarske dejavnosti in dejavnosti družbenega standarda 372 milijonov dinarjev.

Perspektivni plan predvideva tudi povečanje kmetijske proizvodnje za 66%. Vrednost poljske proizvodnje se bo povečala do leta 1961 za 63%. Pridelek pšenice na ha bo predvidoma večji za 29 mtc, pridelek krompirja za 25% oz. od 152 mtc na ha na 252 mtc na ha, pridelek travnikov pa od 31 mtc leta 1956 na 40 mtc leta 1961. Izredno važna kmetijska panoga v občini je tudi živinoreja. Daje 51,6% celotnega dohodka iz kmetijstva. Večjega številčnega porasta pri živini ne bo, precej pa se bo povečala proizvodnja mleka, in sicer od 1100 l mleka na 2500 l mleka po kravi leta 1961. Zvišala se bo tudi vrednost živinorejske proizvodnje. Leta 1956 je bila vrednost živinorejske proizvodnje 638.307 milijonov dinarjev, v letu 1961 pa se bo povzpela na 1.096.544.000 dinarjev. Tako se bo povečala proizvodnja živinoreje za 71,8%. K temu bo pripomoglo zboljšanje krmne osnove in kakovost krme.

Pri padcu si je hudo poškodoval levi kolomec 14-letni Martin Vinko iz Gaberja pri Lendavi.

S kolesa je padel 48-letni Rudolf Skraban iz Jurija in si nalomil desni gleženj in rebro.

Franc Pondelek iz Lucove je padel in si hudo poškodoval levo nogo. V slamerznico je vtrknila desno roko 2-letna Jolanka Gorčan iz Moravec in dobila hude poškodbe na prstih.

BOLEČI VOZLI

MESNICE NAJ BODO ODPRTE TUDI OB NEDELJAH ZJUTRAJ — 30 PRIPOMB GLEDE KAKOVOSTI PREHRANBENIH POTREBŠČIN — KRUH JE TREBA ZAVIJATI — ODLOČEN »NE«, DA BI ENA OSEBA IZDAJALA KRUH IN HKRATI SPREJEMALA DENAR — VEČINA ANKETIRANCEV SE JE IZREKLA ZA DOSTAVLJANJE POTROŠNEGA BLAGA NA DOM — NAJBOLJ ŠEPA PRESKRBA S SADJEM IN ZELENJAVO — NAJPOGOSTEJSI POJAV V ŠPECERIJSKIH IN DELIKATESNIH TRGOVINAH: SLABA MOKA IN MESNI IZDELKI — POTROŠNIŠKI SVETI DOBILI NEZADOSTNO OCENO.

Z anketo, ki jo je pred dve meseca razpisala Komisija za družbeno upravljanje pri Obi SZDL Murska Sobota in v kateri je okrog 150 soboških potrošnikov (iz 25 delovnih kolektivov) povedalo, kako so zadovoljni s poslovanjem in potrebo v trgovskih lokalih, družbenim delovanjem potrošniških svetov in sploh funkcioniranjem trgovskega omrežja, smo dobili dokaj zanimive podatke, ki sicer ne odkrivajo »nove Amerike«, vendar pa očito aktualizirajo nekatere probleme, ki že dolgo tarejo soboške potrošnike. Čeprav se omejujemo zgolj na 54 odgovorov anketirancev, je to vendarle dovolj, da ugotovimo mnenje soboškega potrošnika, še zlasti zato, ker smo izbirali med odgovori po naključju in živijo potrošniki, katerih mnenja posredujemo, v 29 različnih ulicah, torej raztreseni po vsem okrajnem mestu.

Na vprašanje, »Katera trgovina je potrebna za neprekinjenim delovnim časom?«, se je 27 anketirancev odločilo za špecerijsko in 19 za delikatesno trgovino. Po 4 glase so dobile še mesnica, pekarna in galanterijska trgovina. Mnenje potrošnikov se je potemtakem očito močno nagnilo na stran špecerijskih in delikatesnih trgovin, kar je tudi razumljivo, saj so potrošniki vsak dan navezani nanje in često celo večkrat. 28 anketirancev se strinja z dose-danjim odprtim časom trgovin, samo 8 ne. Med posameznimi predlogi vzbuja pozornost zlasti eden: 7 anketirancev je za to, da bi bile mesnice odprte tudi ob nedeljah zjutraj. O razvrstitvi trgovin v živili meni 44 potrošnikov, da ustreza sedanjim potrebam, a 5 anketiranci se ne strinjajo. Največ — 24 — vprašanih potrošnikov se je izreklo za novo trgovino v Turpolju. Ob dejstvu, da je v mestu še vedno premalo mesnic, ni mogoče oporekati 8 potrošnikom, ki predlagajo še eno mesnico, 6 anketirancev se je izreklo tudi za še eno špecerijsko trgovino na Titovi ali Prešernovi cesti.

Pri odgovarjanju na vprašanje o kakovosti posameznih življenjskih potrebščin se je vzdržalo 17 potrošnikov. S kakovostjo je zadovoljnih 10 vprašanih, 5 ne vedo, medtem ko so ostali posredovali 30 pripomb. Navajamo najznačilnejše: slaba ali zatohla moka, plesniv in drugače pokvarjeni mesni izdelki zaradi neustreznega vrzovanja v poletnem času, včasih komaj užiten črn kruh itd.

Glede pakiranja gotovih in polgotovih življenjskih potrebščin v higiensko embalažo se je 48 potrošnikov izreklo za, a proti je bil samo 1. Podobno razmerje je tudi pri odgovorih na vprašanje, ali je treba v pekarnah pri prodajanju zavijati kruh: 49 za in samo 3 proti. Predlog domala vseh anketirancev bo treba vsekakor uresničiti skladno z možnostmi že v doglednem času, pa tudi doseči, da ne bo eno oseba v pekarnah izdajala kruh in hkrati sprejemala denar, kar je 45 vprašanih potrošnikov ocenilo kot zelo nehygiensko opravilo. Kaže, da je predlog za samopostrežbo v mesnicah (posamezni kos mesa že pripravljeni v posebnih zavitkih) manj ogrel vprašane, saj jih je bilo za in proti enako število — 23 —, medtem ko se je za že pripravljeno mleko v steklenicah opredelilo več potrošnikov: 38:8.

Na vprašanje, ali dobijo drugovrstno meso po ceni, ki je naznačena v ceniku, je velika večina vprašanih odgovorila pritrdilno, nekaj pa jih je bilo, ki so zapisali, da to sami težko kontrolirajo, ker drugorazredno meso v mesnicah niti ni vedno ločeno od prvorazrednega. 27 potrošnikov želi, da bi jim blago za vsakodnevne potrebe v gospodinjstvu pošiljali na dom, 4 so samo za dostavljanje mleka in kruha, 15 pa se jih za to sploh ne ogreva.

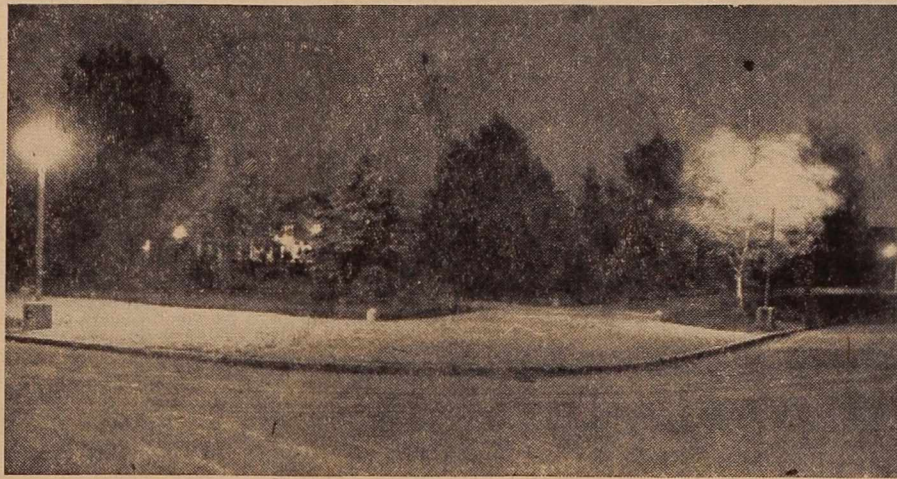
Kako pa so soboški potrošniki zadovoljni s prodajo mleka, sadja, zelenjave in mesa? 11 vprašanih je odgovorilo povsem potrđilno, 2 sta sploh nezadovoljna, ostali pa so navedli kopico tehtnih pripomb. Na trgu je

premalo sadja (15) in zelenjave (15), 4 potrošniki se hudejejo zaradi slabega in nagnitega sadja, 2 zaradi neočiščene zelenjave itd. Sadje in zelenjava nista kamen spotike soboških potrošnikov zgolj zaradi slabe kakovosti in nezadostne izbire, marveč tudi zaradi tega, ker sta menda najdražja v Sloveniji. Kako je le mogoče dovoliti to nesorazmerje v središču izrazito kmetijske pokrajine? Skorajda je edini zaključek: navijanje cen, konkurenca v škodo domačega potrošnika in lov za dobičkom. Morda je prav zaradi tega umestna pripomba potrošnika, ki je zapisal, da bi bilo dobro, če bi pridobili so-

roni in drugimi dobrinami, prahu in še nekaterih pomanjkljivosti.

21 potrošnikov je izjavilo, da še niso opazili v trgovinah, v katere zahajajo, pokvarjenega ali propadajočega blaga, 2 sta razen 12 neopredeljenih, pa so ostali posredovali več pripomb: slaba in zatohla moka zaradi neurejenih in slabo zračenih prostorov (8), slabe in pokvarjene klobase (5), cenejši riž poln smeti, zatohel mak itd.

○ Nič kaj ugodna je tudi ocena za delovanje potrošniških svetov, zlasti še, če upoštevamo tudi veliko število neopredeljenih anketirancev, ki menda za te organe sploh ne vedo (22).

Sobota ponoči

(Foto. Novak)

boške in okoliške kmetovalce za pridelovanje sadja in zelenjave za domači trg.

S postrežbo v trgovskih lokalih je zadovoljnih 21 anketirancev, 4 zatrjujejo, da je slaba, 5 jih je delno zadovoljnih itd. 8 potrošnikov očita posameznim trgovskim uslužbenecem netaktičnost, nevljudnost in neustrežljivost, 2 se pritožujeta zaradi počasne postrežbe, 3 zaradi slabe postrežbe v mesnicah. Tudi protekcija in strežba po obrazu sta večkrat prisotni — so zapisali: 3 vprašani potrošniki. To so vsekakor pojavi, ki jih bodo morali naši trgovci temeljito izkoreniniti iz svojih vrst.

Estetski vtisi glede notranje ureditve špecerijskih lokalov, načina postrežbe in zunanjšega videza strežnega osebja so pri 8 potrošnikih povsem ugodni, pri 5 ne, opredelilo pa se ni kar 20 vprašanih(!). 4 se zgražajo zaradi slabe higijene v nekaterih lokalih, 4 predlagajo primerne plašče za strežno osebje, 3 menijo, da so nekateri špecerijski lokali premajhni, 5 se jih zavzema za ustrezno ureditev lokalov in njihovo opremo itd. Nekaj pripomb je tudi glede navlake, odprtih vreč z maka-

10 potrošnikov se je o njih izrazilo pohvalno, 11 pa jih je zapisalo, da sploh ne delujejo ali pa jih ni mogoče nikjer občutiti. Potrošnik X sprašuje: kje neki je PS, ki bi kontroliral cene; v Mariboru stane kg rib 140 din, v Murski Soboti 240 din, v mlekarni velja topljeni sir 370, v trgovinah 450 dinarjev... Sicer pa so potrošniki zapisali v anketne liste precej kritičnih besed na račun različnih cen za popolnoma enake predmete v posameznih trgovinah. Značilna je tudi izjava: PS slabo dela, ker niti trgovcev ne ve, kdo je njegov član. Drugi spet menijo, da je premalo povezave med sveti, strežnim osebjem in potrošniki, pa zaključujejo, da bi naj potrošniški sveti vendarle že enkrat zaživel v korist delovnega človeka. Tej splošni želji, ki je vsekakor umestna, se je v anketi nikjer ne pridružujejo konkretni predlogi za izboljšanje njihovega delovanja.

Na kraju naj omenimo še dve splošni pripombi. 7 anketirancev zahteva, naj sanitarni in tržni inšpektorji večkrat obiščejo trgovske lokale in sproti opozarjajo strežno osebje na pomanjkljivosti. Neki potrošnik pa predlaga takojšnjo ustanovitev restavracije, v kateri bi lahko dobile zaposlene gospodnje tople hrano za dom. S.K.

Še en trgovski lokal

Še en trgovski lokal

Končno je kmetijska zadruga Križevci pri Ljutomeru le dobila svoj trgovski lokal. V njem bo odslej trgovina samo z reprodukcijskim materialom, kar bo za ta kmetijski okoliš velikega pomena. Tako bodo sedaj v Križevcih tri trgovine, od katerih si potrošniki veliko obetajo.

Živinski sejem v Križevcih

Pred dnevi je bil v Križevcih pri Ljutomeru živinski sejem. Nanj so kmetje prignali rodovniško in tudi nerodovniško živino. Kupci so se zanimali predvsem za mlade telice in mlade breje krave, medtem ko za ostalimi niso toliko povpraševali.

Kupci so bili večinoma iz Vojvodine. Bil pa so precej kritični in včasih tudi malenkostni. Vse to nam kaže, da bodo morali kmetovalci čedalje bolj skrbeti predvsem za kakovost.

SUBJEKTIVNE SLABOSTI

Anketa med soboškimi potrošniki je pokazala, da so cene nekaterim življenjskim potrebščinam (zelenjava, sadje, često tudi meso itd.), brez katerih ne more izhajati nobeno gospodinjstvo, občutno previsoke, tako rekoč nevzdržne za proračun povprečne delavske družine, čeprav živimo v okolju, v katerem absolutno prevladuje kmetijstvo in se zategadelj ta problem ne bi smel pojavljati v tako kritični luči.

Komentar

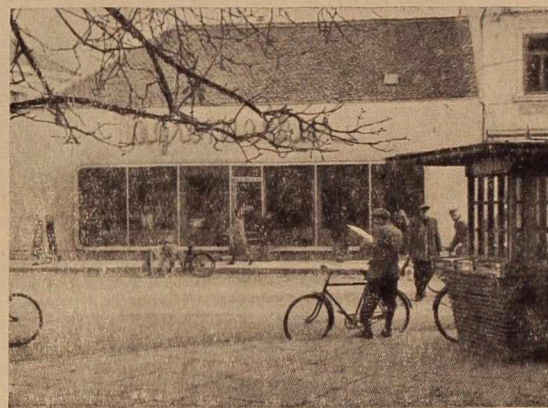
Na tem področju je torej še kako potrebno, da bi lokalni činitelji še bolj dosledno uveljavili ukrepe za stabilizacijo domačega trga. Edina rešitev seveda ni samo v uveljavljanju administrativnih ukrepov, marveč je treba storiti še več. Zakaj ne bi na primer nelojalnemu navijanju cen po zasebnih prodajalcih napravili jez s konkurenco zadržnega ali družbenega sektorja? Takšen poseg na domačem tržišču seveda ne bi smel imeti samo enega smotra: povenite blaga, marveč bi moral prispevati tudi k večji kakovosti in izbiri blaga. Delovanje obeh činiteljev

zahtevajo zlasti večji družbeni vpliv, ne samo potrošniških svetov, marveč tudi okrajne trgovinske zbornice in njenih organov, dalje intenzivnejše delovanje inšpekcijske službe itd. Preočitne razlike v cenah, ki jih ni mogoče opravičiti zgolj z večjimi transportnimi in drugimi stroški zaradi ozemeljske oddaljenosti naših potrošniških središč, so namreč slej ko prej rezultat čezmernega lova za dobičkom, ki pa nima nobenega opravičila, če gledamo nanj s širšega družbenega stališča, zlasti še s stališča potrošnika, ne pa morda s stališča ožjega kolektiva, ki je često že kar preveč »zainteresiran« na sredstvih, ki naj mu prinese več plač čez normalno mejo. Nedvomno je tudi, da brez takih primerov nismo bili niti v Pomurju, toda kakih ostrejših ukrepov ni bilo uveljavljenih, razen v enem primeru (TMI), ko so posredovali višji inšpekcijski organi. Zakaj v takih primerih ne bi odločneje posredovala trgovinska zbornica, v hušjih celo po svojem častnem sodišču? Tak družbeni vpliv bi prav gotovo pozitivno deloval na razmere v naši trgovini.

Za potrošniške svete, ki bi lahko tudi mnogo napravili na tem področju, pa ugotavljamo, da še zdaleč niso opravičili svojega obstoja. Videz je, kar potrjujejo tudi glasovi potrošnikov, da so še preveč odmaknjeni od dogajanja v trgovini, hkrati pa tudi od samih potrošnikov, zato je često očito pretrgana trajna zveza njihovega delovanja. Kaj moremo n. pr. pričakovati od potrošniškega sveta, za katerega pravijo sami potrošniki ali celo trgovci, da ga niti prav ne poznajo? Seveda so še drugi vzroki (podcenjevanje teh družbenih organov po trgovskem kadru, neustrezen sestav itd.), ki po svoje vplivajo na delovanje potrošniških svetov, toda z večjim sodelovanjem med potrošniki in njihovimi sveti bi nedvomno okrepili družbeni vpliv v trgovini in ob njem bi izginjale tudi številne subjektivne slabosti, ki zdaj še potrošnikom močno bodejo v oči. Morda bi kazalo tako sodelovanje uveljaviti z občasnimi zbori potrošnikov: potrošniški svet bi pred volivci poročal v svojem delovanju, potrošniki pa bi povedali svoje mnenje o poslovanju v trgovinah.

Ob taki praksi bi se namreč potrošniški sveti nedvomno počutili bolj odgovorne do potrošnikov, trgovske osebe pa do njihovih organov. Seveda bo treba čimprej povečati tudi pristojnosti potrošniških svetov, predvsem v smeri večjega uveljavljanja družbenega upravljanja, ki v trgovini ne bo poznalo samo mej določene kolektiva, marveč koristi mnogo širše skupnosti, kolektiva in potrošnikov.

S. Kliner

Sodobno urejena trgovina — potrošniki si želijo še več

Boljša kakovost izdelkov in razbremenitev človeka

Uvoženi likalni stroji

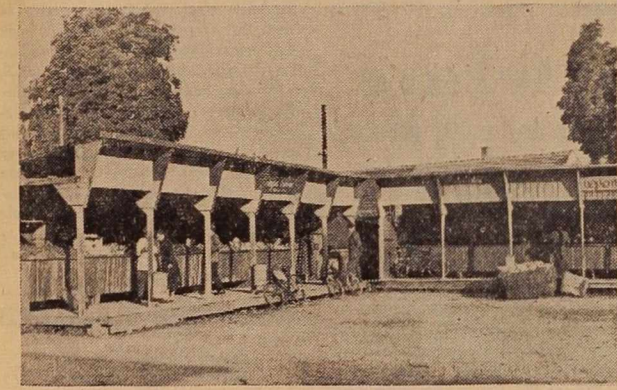
V soboški tovarni perila »Mura« so doslej likali svoje izdelke samo ročno; spričo takega delovnega procesa je bila likalnica v določeni meri »ozko grlo« za vso proizvodnjo v tovarni; delo ni bilo samo bolj zamudno, marveč tudi fizično izredno težavno, saj je mnogo delavk, zaposlenih v tem oddelku, zaradi tega obbolevalo, razen tega pa so le s težavo dosegali kakovost, ki jo je zahtevalo domače in zlasti še inozemsko tržišče.

Vodstvo in samoupravni organi v podjetju so se, upoštevajoč ta dejstva, odločili za uvoz likalnih strojev iz Zapadne Nemčije. Stroje so pred nedavnimi tudi dobili in so te dni že začeli delati z njimi. Zanje so dali okrog 31.000 DM ali nad 5,5 milijona din v domači valuti. Devizna sredstva za uvoz strojev so si zagotovili z izvozom svojih izdelkov v Zapadno Nemčijo.

Z novimi likalnimi stroji sicer ne bodo povečali proizvodnje, pač pa bodo bistveno izboljšali kakovost izdelkov, saj je prav od likanja v marsičem odvisna kakovost izdelkov, zlasti še komercialni učinek na tržišču. Zdaj pričakujejo, da bodo mnogo lažje konkurirali glede ka-

kovosti ustreznim inozemskim izdelkom svoje stroke. Razen tega so z novimi stroji, ki bodo zmogli polovico vse zmogljivosti likalnice (otroško perilo in nekatere druge izdelke bodo namreč še vedno likali ročno), spostili 15 kvalificiranih delavk, ki jih bodo koristno zaposlili v tovarni na drugih delovnih mestih, ne da bi zaradi tega odpustili kakšno delavko. Razen gospodarskih koristi, ki jih bo imelo podjetje od tega ukrepa, sodi tudi uvoz likalnih strojev med ukrepe, ki izpričujejo skrb za delovnega človeka, v tej tovarni pa še zlasti skrb za razbremenitev žena in mater pri težavnem fizičnem delu.

S. K.

Soboški živilski trg — glas vpijočega v puščavi?

mačem tržišču, kar velja tudi za tuje tržišče, pa je izredno važna kakovost in cena. To sta dva činitelja, ki sta odločujoča. Zamišljena izgradnja obrata in proizvodnje sokov, ki bo v sodelovanju (kooperaciji) s tovarno mlečnega prahu v Soboti, pa kaže, da bo proizvodna cena taka, da bo dostopna kupni moči domačega potrošnika, na tujem tržišču pa bo omogočena določena akumulacija. Predvideno je, da se bo s poskusno proizvodnjo pričelo že letos.

Investitor obrata bo tovarna mlečnega prahu. Temu primer-na bo tudi lokacija v Soboti, na desni strani železniške proge. Lokacija je ugodna in odgovarja zahtevam transporta, energetskih virov, delovne sile in urbanističnega razvoja mesta Murska Sobota. Ta lokacija, kar je tudi zelo važno, pa nadalje omogoča z manjšimi adaptacijami koristno izkoriščanje sedanjih kapacitet pulpne postaje. Škoda je, da so opremo demontirali, ker bo potrebno sedaj na novo opremiti potrebne stroje za čiščenje, mletje in stiskanje.

Po ugotovitvi ugodnih pogojev surovinske baze, tržišča, ožje in širše lokacije, racionalnega izkoriščanja obstoječih kapa-

citet pulpne postaje in koristnega sodelovanja s tovarno mlečnega prahu lahko sklepamo, da so na podlagi tega in nadaljnega samo res potrebna investicijskega vlaganja, podani tudi pogoji rentabilnega in ekonomičnega poslovanja, ki bo omogočilo kritje vseh stroškov in odplačevanje najetega dolgoročnega posojila. Vse kalkulacije tako kažejo in prepričan sem, da bo ob dobrem vodstvu in konkretni pomoči življenje to tudi pokazalo.

Vsekakor pa je potrebno, da vidimo tudi težave in probleme, ki bodo nastajali. Problemi in težave bodo pri začetnih prodajah. Znano je, da spremljajo sleherni novo uvajanje v prodajo najrazličnejši problemi. Potrebno bo mnogo propagande in reklame. Ta služba je pri današnjih pogojih precej draga. Uvajanje sadnih sokov v prodajo pa je širše vprašanje, lahko rečem, družbeno vprašanje. Zato bo vsekakor družba tista, ki bo morala to ponirsko delo na ta ali oni način podpreti. Po potrebi, če bo to cena zahtevala, pa bo umestno razmišljati za nek določen čas o regresiranju sadnih sokov in s tem omogočiti, da bi lahko sadne sokove

kupovali najširši sloji prebivalstva. Mislim, da niso pravilne tiste težnje, ki gledajo v proizvodnji sokov samo izvozne možnosti.

Resno vprašanje je tudi embalaža, ker je tržišče zelo občutljivo. Upam, da bodo strokovnjaki to vprašanje rešili. Rešiti bo potrebno tudi vprašanje hladilnih prostorov, ker je proizvodnja sadnih sokov tesno povezana s hladilnimi prostori. Hladilni prostori pa so problem tudi v trgovinah, ki bodo sadne soke prodajale. Teško si je namreč predstavljati prodajo sokov brez potrebnih hladilnih naprav.

Ko smo tako na kratko ugotovili ugodne pogoje in videli tudi težave, lahko zaključimo, da je izgradnja obrata sadnih sokov ter koncentratov v Soboti odraz realnih gospodarskih razmer Pomurja in da je predvidena investicija v duhu naše investicijske politike. K izgradnji in opremiti pa je potrebno pristopiti tako, da bo dosežen s čim manjšimi investicijami čim večji uspeh in da bo zagotovljena možnost — ker bodo došli gospodarski pogoji to gotovo omogočili — nadaljnje organske rasti obrata.

Nič več starih napak

Delo političnih organizacij ormoške občine za nadaljnji razvoj kmetijstva

Zadnja seja občinskega odbora SZDL in občinskega komiteja ZKS Ormož je bila, kakor že več prejšnjih, posvečena nadaljnji razvojni poti našega kmetijstva. Po referatu, ki je nakazal najnujnejše naloge kmetijskih zadrug in političnih organizacij v sedanjem obdobju, so sprejeli konkretne sklepe, ki naj bi jih kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva začele takoj izvajati.

Tako bodo po planu, ki ga je predložila kmetijska poslovna zveza, na območju sedmih KZ ormoške občine zasejali v kooperaciji 555 ha pšenice, 94 ha oljne repice, 170 ha koruze, 195 ha sladkorne pese in 258 ha krompirja. Posamezne kmetij-

čini KZ primanjkuje tudi drugega strokovnega osebja, slabo pa je tudi s prostori, skladišči itd.

Naloga kmetijskih zadrug v bodoče bo tudi, da si v okviru možnosti večajo svoj strojni park, obstoječega pa uredijo.

te, ker bodo le dobri sveti poroki za uspešno delo zadruge. Tega naše politične organizacije ne bi smele zanemariti, da se ne bi ponovile stare napake.

Prek KZ stoji tudi glavna odkupna akcija. Odbori KZ se na to vse premalo pripravljajo, zato je treba vsestransko skrbeti, da se ne bodo ponovile napake preteklih let, da proizvajalec ni imel možnosti odprodati svojih odvisnih pridelkov.

Na predlog nekaterih krajevnih odborov SZDL bo občinski odbor organiziral akcijo za nabiranje prostovoljnih prispevkov za prebivalce po toči prizadetih krajev v občini.

Ivo Žar

Taborjenje TVD „Partizan“ Ormož

Tudi letos je priredil TVD »Partizan« Ormož tritedensko taborjenje za svojo deco skupno z vadijskim tečajem. Taborjenje je na Otoku pri Dravi v zelenih gozdnih okrog Velike Nedelje. Mlajši udeleženci taborjenja so zelo pridobili na teži, k čemur je pripomogla odlična hrana. Starši ob nedeljah obiskujejo svoje otroke in si ogledujejo njihov tabor, tov. Sonaja pa kot komandant tabora obiskovalce tudi pogosti. Mladinci in mladinke na vadijskem tečaju so iz Ormoža, Miklavža in Ivanjkovec, medtem ko »Partizan« Kog in Tomaž nista poslala nikogar, čeravno bi obe društvi vadijtelje najbolj potrebovali.

-st

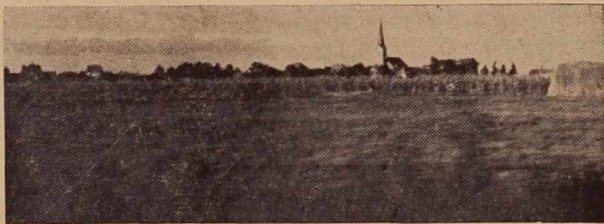
POIZKUSNI CENTER V KRIŽEVSKI ZADRUGI

EDEN PRVIH V SLOVENIJI

V zadrugi Križevci pri Ljutomeru bodo na 40 ha površine uredili poizkusni center, ki ga bodo obdelovali in negovali izključno s stroji. Te bo nabavila zadruga, ki jih bo po končanih enoletnih pridelovalnih poizkusih tudi izkoristila v svoje namene, s čimer si bo precej izpopolnila strojni park. Gojili bodo le nekatere za to območje najbolj ustrezne kulture, kot so: pšenica, koruza, pesa in morebiti tudi krompir, razen tega pa pride pri teh poizkusih v poštev nekaj travništva.

To bo eden izmed prvih poizkusnih centrov v Sloveniji, ki jih organizira: Zveza kmetijskih in gozdarskih zbornic iz Beograda. Strokovno pomoč pričakuje od Zadrugne poslovne

o tem tamkajšnji kmetje. Pretežna večina kmetov-zadružnikov z zanimanjem pričakuje pričetek tega obdelovanja in menijo, da se bo proizvodnja spriči strojne nege in obdela-

Križevci pri Ljutomeru

zveze Slovenije in Kmetijskega inštituta Slovenije. Modernizirano strojno pridelavo bodo primerjali s pridelavo v vprežno delovno silo, pri čemer pa pričakujejo precejšnjo razliko v korist strojne.

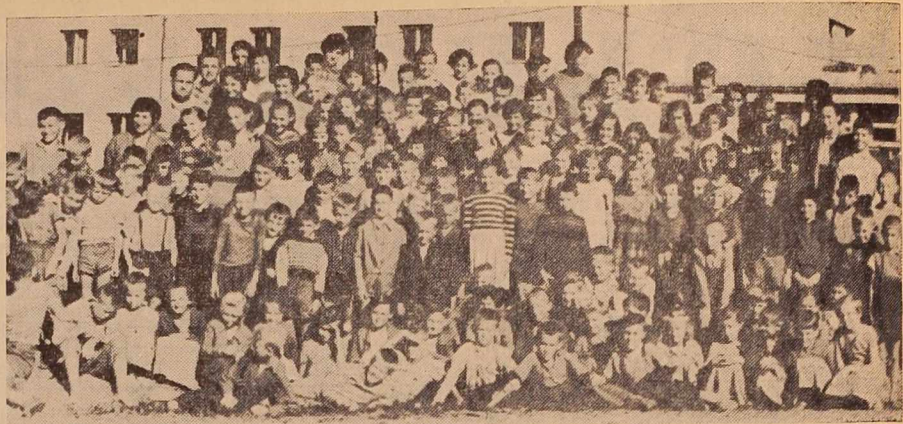
Pa še pogledimo, kaj menijo

ve precej dvignila. Tako mnenje je vsekakor upravičeno in pohvalno, ko kmet pride do zaključka, da je strojno obdelovanje koristnejše in se odloči, da bo sam dal nekaj zemlje za te poskuse. Tu pa ne smemo pozabiti, da bo imel pridelek

obiskovati predvojaške vzgoje, bodo zanj priredili jeseni po občinskih centrih zborovanja. Anketa v taboru med mladinci je pokazala, da je bilo 12 nepismenih in okrog 40 polpismenih mladincev. Za te bodo morali OBLO prirediti tečaje. Kakor predvideva nova uredba o predvojaški vzgoji, bodo v prihodnje za taborjenja glede posameznih letnikov nekatere spremembe.

Bralci nam pišejo „Kje je Dragec?“

Ta zgodba se je odigrala v nekem ljutomerskem podjetju, ki je pozval električarja, da bi popravil okvaro na motorju. Električarju je pomagal »novopečeni« vajenec. Monter ga je poslal, naj pokliče D..., ki je zaposlen v tem podjetju. Fant je seveda takoj vedel, za koga gre, ni mu pa prišlo na misel, da je imenovani mojster. Dosej je bil namreč vajen, da ga je klical po imenu. Zato je tudi zdaj vprašal: »Kje je D...?« — »Kateri D...?« Fant je povedal še priimek, »Saj ni Dragec...« Fant, misleč, da se ta

Na sliki: mladi Pomurci v koloniji v Kranju

MLADI POMURCI NA GORENJSKEM

Prispeli so. Sto štirideset otrok iz okraja Murska Sobota se je oddahnilo, ko so po naporni celodnevni vožnji izstopili na postaji v Kranju. Vsak je pograbil svoj kovček, včasih tudi sedovega, in že je bil tukaj jok, ker je malček mislil, da ne bo

POMURSKI FANTJE POZDRAVLJAJO

Tople pozdrave pošiljajo vsem bralcem PV kakor tudi svojim staršem, bratom in sestram, a tudi svojim sorodnikom, zlasti pa pomurskim dekletom prekmurski fantje, ki služijo vojaški rok v Mladenovcu VP 3732:

Av gust Marič iz Ropoče, Ivan Pisa iz Male Polane, Ladislav Gor iz Kapce in Franc Koloča iz Doline.

Pozdrave pošilja tudi rezervni oficir Ladislav Semen iz Ptujja in želi obilo uspeha vsem delovnim ljudem Pomurja, zlasti pa kmetovalcem.

več videl svojega, kamor mu je mamica tako skrbno napisala seznam stvari, ki jih ima s seboj. No, kmalu je pristopila tovarišica vzgojiteljica in pomagala iskati lastnika.

Naš dom je dvajset minut oddaljen od postaje in mislil so, da bodo morali tako utrujeni hoditi peš in nositi še prtljago. Zelo so bili presenečeni, ko jih je čakal avtobus in jih odpeljal prav pred dijaški dom.

Tako se je začelo življenje v koloniji. Poiskali so si postelje in utrujeni posedli. Starejši so se držali resno, mlajšim pa se je prvi večer malo stžilo po domu. Toda prve solze so se kmalu posušile. Prijazni vzgojitelji so jih spravili v dobro voljo, ob mislih na vesele prihodnje dni so mirno zaspali. Ko je prišla v sobo vzgojiteljica, jih je ljubeče pokrila, da se ne bi prehladili. V domu je zavladal mir, peli so samo še murenčki v travi...

Naslednjega dne so začeli z vsakdanjim življenjem. Po obilnem zajtrku, kjer je bilo treba mnogo prigovarjanja, da so vsi pojedli, so se odpravili kopat. Tovariši vzgojitelji so jih pridno mazali z oljem, da jih sonce ne bi preveč opeklo. Sedaj so že vsi lepo rjavji in ni več take nevarnosti. Po kopanju gredo h kosilu, potem je spet po-

čitek, nato sprehodi in šport — dokler dežurni vzgojitelj ne pozvoni in morajo, čeprav neradi, spat.

Vzgojno osebje skrbi, da ni nikoli preveč dolgočasno in zato so naši varovanci vedno razigrani in veseli. Samo po kosilu, ko tovariš upravnik razdeli pošto, se najmanjšim stoži po mamic in obrazek se potegne malo na jok, a med igro pozabijo na vse. Imajo pa tudi dosti dela z recitacijami, zbornim petjem itd. 22. julija, ob Dnevu vstaje slovenskega naroda, so priredili pod vodstvom vzgojiteljice Silve Valpatic akademijo z bogatim sporedom. Otroci so recitali, nastopil pa je tudi pevski zbor pod vodstvom tov. Razpotnikove. Sedaj se pripravljajo že na poslovilno proslavo.

Tako minevajo dnevi na Gorenjskem. Dan za dnem občudujejo lepoto bližnje in daljnje okolice. Bili so že na Šmarjeti gori (685 m), na Brdu, v Begunjah, Dragi, Vrbi in na Bledu. Torej je bilo dovolj razvedrila in veselja. Predvsem pa so morali skrbeti, da so se okrepili, ker so to večinoma zdravstveno in socialno šibki otroci, ki jih je poslal svet za zdravstvo in socialno varstvo pri OLO Murska Sobota na okrevanje.

Otvoritev gasilskega doma v Lukavcih

Pred kratkim so gasilci iz Lukavce predali svojemu namenu lep, moderen gasilski dom, ki so ga uredili iz zapuščenega, nedograjenega zadrugnega doma iz leta 1948. V domu bo tudi prosvetna dvorana za vaško prosvetno dejavnost. K otvoritvi so povabili vsa sosedna društva. Navzoči so bili tudi predstavniki

raznih političnih in družbenih organizacij. Pokroviteljstvo nad odkritjem doma pa je imel zvezni poslanec tov. Ivan Kreft.

V gradnjo doma so vložili vaščani veliko truda in požrtvovalnosti. Pomagali so stari in mladi, a tudi gospodinje, ker so dajale hrano za poslenim strokovnim delavcem in to brezplačno. Skupna vrednost vseh del znaša 705.000 dinarjev (3000 delovnih ur v delu, 592 ur v vožnjah; v živilih, denarju in lesu pa znašajo prispevki 560.000 dinarjev). Lukavčani so lahko ponosni na svoj dom, ker je tako res njihov in ga bo vsak vaščan znal ceniti. V domu bodo našle mesto tudi ostale močične organizacije. Za vse te uspehe čestitamo tako gasilski četi iz Lukavce kot vsem ostalim vaščanom.

Nepotrebne težave

Neresno obveščanje poslovnih zvez ne koristi nikomur

Pri prodajanju prek poslovnih zvez je že in bo še prišlo do raznih težav, ker so le-te premalo seznanjene s tem, koliko in kakšne proizvode lahko pričakujejo od posameznih zadrug. Razen tega so omenili na nedavnem posvetovanju predsednikov in knjigovodij kmetijskih zadrug, ki ga je sklical Ljutomerska poslovna zveza, tudi nekatere slabe izkušnje.

Nekatere kmetijske zadruge obvestijo poslovno zvezo šele takrat, ko je ta ali oni proizvod že na robu pokvarljivosti. Tak primer je bil pri kmetijski zadrugi: Čezanjevc. Ta je obvestila poslovno zvezo o malinah, ko so že nekaj dni stale v skladišču. Tu kaže upravičeno grajati zadrugo, zakaj ni o malinah pravčasno obvestila poslovno zvezo, ki ne more v dveh urah najti kupca in pokvarjenega blaga tudi ne more prodajati, ker si s tem pokvari nadaljnje posle in svoj ugled.

Predstavniki ljutomerske poslovne zveze je dejal, da so pripravljeno žrtvovati tudi prosti čas, samo da bo teklo poslovanje brez motenj. Pred kratkim jim je neka zadruga sporočila, da ima na zalogi 150 kg fižola, ki stoji v skladišču. Na veliko razočaranje so našli namesto 150 le 24 kg. Kam bo prišla po-

slovna zveza, če jo bodo zadruge tako slabo obveščale? Vožnje »v prazno« precej stanejo in brez potrebe obremenjujejo poslovno zvezo, ki ji že tako primanjkuje osnovna sredstva.

O Torej: v prihodnje pravčasno in točneje obveščanje ter večje zaupanje, kajti s tem bo olajšano delo, pridelki pa bodo šli pravčasno in lepo v denar.

Nova struga Dobra

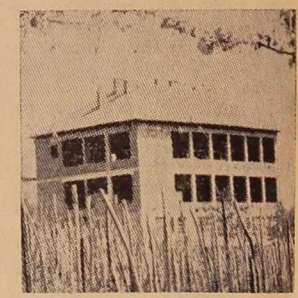
Kot smo že čitali v »Pomurskem vestniku«, gradijo prebivalci Vanča vesi s pomočjo občine Murska Sobota most čez potok Dobel. Ker bi našip pri novem mostu oviral odtok vode, je bilo treba v dolžini 60 m izkopati novo strugo Dobra. Novo strugo so izkopali vaščani sami na pobudo vaškega odbornika Alojza Vogrnčiča, čeprav ni pravilno, da vaščani plačujejo vodoplovni prispevek, vodna skupnost pa dela ni hotela narediti v svoji režiji. Nemara bo dovolj, če so vaščani obljubili, da bodo naredili brezplačno vse pri mostu. Prav bi bilo, če bi upravni odbor na svoji prihodnji seji razpravljal tudi o tem.

Važno obvestilo

Obveščamo vse izselencev in svoje izseljencev, da lahko izseljenski foto-album, ki bo izšel te dni, naročijo naravnost pri podružnici Slovenske izseljenske matice v M. Soboti (Trubarjev drevored 2). Cena albuma je 300 din.

Naposled na Kogu nova šola

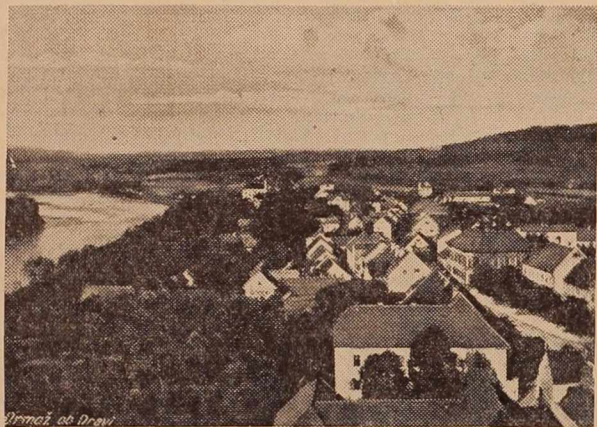
Prvega septembra bodo gradili na Kogu novo moderno šolo. Občinski ljudski odbor Ormož je prispeval potrebna denarna sredstva, tako da bodo

Nova šola na Kogu med gradnjo

otroci s Koga z novim šolskim letom lahko stopili v novo šolo, ki jim je že več kot nujno potrebna. Prejšnje poslopje je namreč uničila vojna vihra in ves čas po osvoboditvi se je morala šolska mladež stiskati v zasilnih barakah. Občina Ormož je za ureditev šol letos mnogo prispevala, saj je obnovila šolo na Humu, Miklavžu, Tomažu, a tudi pri ostalih šolah je priskočila na pomoč.

-st

Ormož — sedež občine med Muro in Dravo

ske zadruge so že začele sklepati pogodbe tudi za obnovo večjih površin sadovnjakov. Vinogradniška posestva pa bodo obnovila v tem letu večje površine vinogradov in uredila nekaj plantaznih sadovnjakov.

Da bi lanko odbori kmetijskih zadrug uspešno opravili zadane naloge, bo potrebno, da politične organizacije na vasi nenehno spremljajo njih delo in jim vsestransko pomagajo. Ugotovili so, da se odbori KZ po oddaji nekmetijskih obratov, t. j. trgovin, še niso znašli v novem položaju in da je nujno v večini zadrug nastavitvi dobre in izkušene upravničke. Ve-

Kooperacija brez zadostnega strojnega parka namreč skorajda ni mogoča. Prav tako je nujno, da si kmetijske zadruge čimprej izdelajo perspektivne in letne proizvodne plane. Nadaljevali so se na seji pogovorili o izvedbi volitev v zadrugne sve-

Razvitje prapora

Pred nedavnim je gasilsko društvo Hardek pri Ormožu slavilo 65-letnico obstoja društva in je ob tej priložnosti razvil svoj prapor. Praporu je botroval tov. Majcen, direktor vinogradniško-kmetijskega gospodarstva Litmerk. PGD Hardek je eno najmočnejših v ormoški občini in tudi eno najstarejših. Ima okrog 100 članov. Razni odseki vsestransko delujejo, posebno dramski odsek, ki je uprizoril že več ljudskih iger.

Jubileju društva je prisostvoval tudi glavni ustanovitelj društva tov. Ivan Hanzelič, ki so ga izvolili za častnega člana društva. Slavja se je udeležilo prebivalstvo od blizu in daleč.

GASILSKI DOM V RANKOVCIH

V Rankovcih so gasilci in ostali vaščani pričeli graditi gasilski dom, ki bo dolg 15 metrov in širok 6 metrov. Novi gasilski dom bo stal sredi vasi in bo v ponos vseh vaščanov. Dela se vsi pridno udeležujejo.

Zaključeno spomladansko taborjenje predvojaške vzgoje v Ljutomeru

Konec življenja pod šotori

Podobna taborjenja tudi v prihodnje

Pred nedavnim je bilo v Ljutomeru zaključeno spomladansko taborjenje mladincev predvojaške vzgoje. Zadnjega dne taborjenja so svečano spustili zastavo, ki je šest mesecev dnelapolna nad taborom. 1500 mladincev si je v izmenah po dvanajst dni pridobilo osnovno znanje v vojaški teoriji in raznih vajah, dnevno pa so bili poučeni tudi o vseh političnih in kulturnih problemih.

Mladinci so se dobro pripravili na vstop v armado. Razen tega, kar je predvideval dnevni red dela, so mladinci opravili še marsikaj drugega. Tako so prve dni postavili in uredili tabor, uredili kuhinjo, jedilnico, razsvetljavo itd. S prostovoljnimi delom na posestvu so si pridobili zastoj slamo za ležišča, pri delu na cesti, ki pelje na Jurševko, pa so opravili 500 prostovoljnih ur. Vse to in še marsikaj drugega je delo pripomoglo tudi k temu, da sta od predvidene vsote za taborjenje bili porabljeni le dve tretjini finančnih sredstev.

Na zaključni konferenci, ki so ji poleg komandirjev in oficirjev prisostvovali predstavniki občin in referenti za predvojaško vzgojo, so ugotovili, da so pokazali mladinci prav dobro znanje. Hrana je bila zadovoljiva in okusna, sanitarnih in

higienskih napak in pomanjkljivosti ni bilo, kakor tudi ne težjih poškodb ali boleznih. Posebna vojaška komisija iz Ljubljane, ki je obiskala tabor, je izjavila, da je ljutomerski tabor v vsakem primeru med najboljšimi v Sloveniji.

To je pokazala tudi razprava predstavnikov občin, ki so bili zelo zadovoljni z delom in življenjem v taboru, zlasti pa so jim zadovolstvo izrekli mladinci, ki so se vrnilo domov. Glavni predmet razprave pa je bil, ali tudi v prihodnje prirediti taborjenja ali pa samo zborovanja. Ker je praksa v zadnjih dveh letih pokazala, da je ta način vzgoje mladincev zelo dober, se je večina predstavnikov občin izrazila za taborjenja.

Ker je mnogo naše mladine že v zgodnji pomladi odšlo na razna sezonska dela in ji tam ni mogoče

XI. letne grafične igre v Mariboru

90 letnica grafične organizacije na Slovenskem

Pomurski tisk na četrtem mestu

S tekmovalcem v namiznem tenisu so se 31. julija v avli VI. gimnazija v Mariboru pričele tradicionalne XI. grafične igre. V otvoritvenem nagovoru je tov. Rado Cencič, ki je bil predsednik pripravljalnega odbora za proslavo 90. letnice obstoja grafične organizacije in izvedbo XI. športnih iger slovenskih grafičarjev, med drugim dejal:

»Slovenski grafičarji smo dobili svojo prvo stanovsko organizacijo leta 1868, ko je ljubljanski črkostavec Karel Hrein ustanovil Izobraževalno društvo za tiskarje v Ljubljani. Tako se je iz prosvetnega društva razvila trdna organizacija, ki je bila v predvojnih letih ena najmočnejših organizacij na Slovenskem in je imela v takratnem delavskem gibanju nadvse pomembno vlogo. Slovenski grafičarji so stvalkali, podpirali stavkajoče tovariše in bili povsod med prvimi v boju za pravice delavcev. V NOB, v središču okupatorjevega ozemlja, v skrbno zastraženi Ljubljani so delale ilegalne tiskarne: Podmornica, Tunel, Cinkografija in druge. V gozdovih in nekaterih drugih krajih so delali grafičarji-partizani. Udarna moč ilegalnih grafičarjev je bila enaka udarni moči brigad. Obdobje med NOB je najslavnejši del zgodovine slovenske grafike!»

Odbojka:

Clani — finale: Ljudska pravica: Mariborska tiskarna 3:0 (15:4, 16:14, 15:7). Končno stanje: Ljudska pravica, Mariborska tiskarna, Celjska tiskarna, Slovenski poročevalec, Triglavsko tiskarna, Pomurski tisk, Mepa, Kartonažna tovarna.

Clanice — finale: Pomurski tisk: Mariborska tiskarna 2:0. Končno stanje: Pomurski tisk, Mariborska tiskarna, Mepa.

Balkanska štafeta:

Mariborska tiskarna 3:55,0, Celjska tiskarna 3:55,3, Pomurski tisk 3:58,2, Mepa, Triglavsko tiskarna.

Keglanje:

Mepa 679, Mariborska tiskarna 579, Slovenski poročevalec, Celjska tiskarna, Pomurski tisk, Triglavsko tiskarna.

Ekipni plasman po drugem dnevu: Mariborska tiskarna 250, Mepa 168, Celjska tiskarna 118, Pomurski tisk 98, Slovenski poročevalec 80, Triglavsko tiskarna 64, Ljudska pravica 55, Kartonaža 24, Državna založba Slovenije 20.

S tekmovalcem v nogometu so bile 3. avgusta zaključene XI. športne igre grafičarjev Slovenije, ki pomenijo velik napredek v množičnem športnem udejstvovanju slovenskih grafičarjev.

Streljanje:

Clani: Mariborska tiskarna 565, Celjska tiskarna 506, Mepa 505, Triglavsko tiskarna, Tomšičeva tiskarna, Pomurski tisk, Slovenski poročevalec, Kuverta, DZS, Kartonažna tovarna. Tekmovalne v streljanju je bilo v Mariborski tiskarni (sindikalna dvorana). Tekmovalni prostor so mariborski grafičarji skrbno pripravili, tako da je clovek dobil vtis, da gleda tekmovalne državne mere.

Nogomet:

Finale: Celjska tiskarna: Ljudska pravica 2:1. Vrstni red: Celjska tiskarna, Ljudska pravica, Kartonažna tovarna, Pomurski tisk, Triglavsko tiskarna.

ska tiskarna, Slovenski poročevalec, Mepa, Mariborska tiskarna.

Sah:

Tekmovalne v šahu se ni točkovalo in zato ni vplivalo na končno razvrstitev sodelujočih ekip. Vrstni red brzoturnirja: Mariborska tiskarna 20,5, Mepa 12,5, Triglavsko tiskarna 10, Pomurski tisk 9, DZS 8.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Mariborska tiskarna 316 točk, 2. Mepa 242 t., 3. Celjska tiskarna 185 t., 4. Pomurski tisk 124 t., 5. Slovenski poročevalec 115 t., 6. Ljudska pravica 88 t., 7. Triglavsko tiskarna 86 t., 8. Kartonažna tovarna 47 t., 9. Državna založba Slovenije 25 t., 10. Tomšičeva tiskarna 10 t., 11. Kuverta 6 točk.

Po končanem tekmovalstvu je bila v restavraciji v Ljudskem vrtu zaključna svečanost, katere so se udeležili tudi predstavniki celovških grafičarjev, republiških odborov grafičarjev in Zveznega odbora grafičarjev Jugoslavije.

-bela

Potem pa vse tiho je bilo . . .

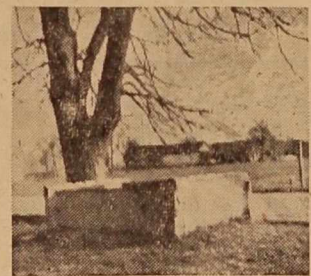
Letošnjo pomlad se je precej govorilo o gradnji novega kopalnice v Ljutomeru, vendar do gradnje, kakor prej, tudi letos ni prišlo. To je zares čudno, da se ta gradnja pripravlja že nekaj let, pa zanj ne morejo dobiti kreditov. Kopalnice bi bilo zares potrebno, kajti Ljutomer nima niti odprtega bazena, tako da moraš na kopanje v tisti potok, kjer je urejeno zasilno kopalnice, ki pa tudi ni preveč primerno in higiensko.

Ljutomerčani še vedno upajo, da se bodo te, že »tradicionalne« obljube vendarle uresničile.

iz zakladnice narodopisnega blaga

Prekmurska pečnica

○ Naše Prekmurje hrani prenekatero starino, ki je v drugih slovenskih predelih že povsem izginila. Prav zato lahko v tem predelu slovenske domovine iščemo tiste etnografske zanimivosti, ki jih je drugje že vzvel zob časa. Med častiljive starine smemo poleg drugih redkosti šteti tudi pečnico, to je napravo za sušenje lanu; saj je pečnica pravcata samostojna arhitekturna tvorba, ki jo hrani še skoraj vsaka vas po Dolinskem in po obrobju Goriškega.

Prekmurska pečnica

Nekatere od njih še služijo svojemu nekdanjemu namenu, premmogne pa tudi razpadajo in čakajo na svoj konec, ki je povezan z odmiranjem domače tkalske obrti v Prekmurju.

Ta vrst domače dejavnosti je bila prav po Prekmurju nekdanje zelo razširjena. V primerjavi z ostalo Slovenijo se nam je tu ohranila zraven Bele Krajine najdlje. Domače pridobivanje preje je ljudem zagotavljalo potrebna oblačila, vsakdanja kakor tudi pražnja. Ta dejavnost pa je ostala do današnjih dni omejena le še na pridobivanje preje za izdelovanje prtov in ponjav, ki jih ima še sleherna prekmurska

L. DEBEVEC:

ČEBELARJEVO LETO

Cebelarstvo je pri nas že več stoletij priljubljena kmetijska panoga, ki se za njo zanimajo tudi mladi kmetovalci. Vendar pa so ti pogrešali prikladen priročnik, ki bi jim svetoval, kdaj je treba pri čebelah opraviti kako stvar, kaj naj v posameznem primeru ukrepanje itd. Tudi marsikateri starejši čebelar bi se rad še kaj naučil, da bi pravilno ravnal s svojimi živalcami. Da se izpopolni ta vrzel, je izšla zdaj v založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani knjižica ČEBELARJEVO LETO, ki jo je napisal priznani čebelar

hiša, medtem ko je domače platno za obteko že povsem izpodrinilo industrijsko platno in druge raznovrstne tkanine, ki so zaradi kvalitetenosti in tudi cenensosti kaj hitro izrinila iz uporabe domače proizvode.

Prekmurska pečnica je povezana s pridobivanjem lanene in konopljene preje, ki jo je do nedavnega pridobivala vsaka hiša. Njena naloga je bila, da je skupaj s trlico pripravila iz lanenih, na soncu posušenih snopov fino preديو, ki je šele uporabno za predenje niti. Kajti tako imenovano »pozderje« se ne more kar tako odločiti od trdega vlatja, postopek pa zahteva od žensk, ki se izključno pečajo s pridobivanjem preje, veliko truda. Vlogo pečnice je v novejšem času prevzela kar kmečka pec, ki nič slabše ne opravlja tega posla. Pečnica pa predstavlja kar častiljiv narodopisni spomenik iz časov, ko je bila vsaka skupnost čvrstješa, kakor je danes. Pečnica je bila po navadi skupna lastnina cele vasi. Ob njej so se zato zbirale ženske iz vse vasi, kjer so nad njo sušile lan, nato ga pa še skupno ob pečnici kar otrle. Čas, ko so se zbirale ob njih dekleta in žene k skupnemu trenju lanu, je bil po pripovedovanju starih ženic najlepši. Tu se je vnela prenekatera ljubezen med pridno mlado terljivo in mladeničem, ki je oprezal tod okoli s pretvezo, da mora paziti na ogenj v pečnici. Ob pečnici se je zbirala vsaka soselca, vselej polna dobre volje in razposajenosti in marsikatera ljudska pesem ima svoj nastanek prav pri tem načinu skupnega dela.

Omenila sem v začetku, da je prekmurska pečnica zanimiv primer ljudskega stavbarstva. V njem vidimo posrečen zmanjšani način, ki ga sicer srečujemo pri gradnji stanovanjske stavbe. Medtem ko je v hribovitih predelih pečnica, imenovana tudi pajštra ali lanišnica, redno zidana iz kamna, je

strokovnjak in praktik Leopold Debevec.

V prvem — splošnem — delu je opisal avtor nekaj glavnih stvari iz življenja čebel, ki jih mora poznati vsak čebelar. Drugi del pa obsega navodila za vse najpotrebnejše delo v čebelnjaku med letom, razdeljena po koledarskih mesecih, kakor je to delo treba opraviti. Na koncu je stvarno kazalo, da vsakdo laže najde, kar išče. Knjižico je izdal Odbor za čebelarstvo pri Glavnem združenju zvezi LRS. Ima 152 strani in jo je s prikupnimi vinjetami opremil Bojan Slegl.

Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom

Na naši vasi polagoma pozablja na težke čase, v katerih so živeli pred 20 ali 25 leti. Takrat je morala nasa vas okusati vso tezo kapitalističnega gospodarstva, ki do slovenskega malega kmeta ni imelo nobenega obzira, marveč si je prizadevalo cim več zaslužiti na njegovega račun. Tě razmere bi šle polagoma v pozabo, kajti novi časi, nove skrbi in nova prizadevanja bi jih nekako prekrila.

Toda v letih 1935 in 1936 je napisal pokojni inženir agronomije Janez Marentič na temelju zbrane gradiva in podatkov o teh razmerah izčrpano razpravo, ki jo je naslovil SLOVENSKA VAS POD KAPITALISTIČNIM JARMOM. V njej je v 27 poglavjih prikazal razmere na slovenski vasi in vse trpljenje slovenskega malega kmeta v kapitalističnem gospodarstvu. To knjigo je izdala založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani in opremil jo je akademski slikar Ivo Subic z izvirnimi risbami. Na koncu je razpravi dodan še zadnji Marentičev članek: »Cigava je bila zemlja v Sloveniji za časa Jugoslavije«, izčrpen uvod o knjigi sami in o njenem piscu je napisal ing. Jože Levstik.

Knjiga ima 176 strani in stane vezana v polplatno 880 din. Dobi se v knjigarnah in založbi v Ljubljani.

Mali OGLASI

PRODAJA

MOTORNO KOLO »Victoria«, 200 ccm, v odličnem stanju 75 avr orne zemlje v bližini Ustroja v Murski Soboti — prodam. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-699

SPORTNI OTROSKI VOZICEK, dobro ohranjen, prodam. Oglad: Stara ulica 9, Murska Sobotna. M-700

RABLJENO POHISTVO in štedilnik prodam. — Agica Luk, Mladinska 4, dvorišče, Murska Sobotna. M-701

Zdravstvena DEZURNA SLUŽBA

Nedelja, 10. avgusta 1958.
Dr. Jan Sedlacek, stanuje v Trubarjevem drevoredu. Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

NOCNA DEZURNA SLUŽBA
od 11. do 17. avgusta 1958.

Dr. Stefan Vučak, stanuje v ulici Alija Kardosa.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI
od 28. julija do 2. avgusta 1958

Bela Belinger iz M. Sobote, šestič; Roza Hartman, Franc Hartman in Marija Voroh, vsi iz Murske Sobote in vsi drugič; Bara Korošec, Terezija Osterc, Stanka Horvat in Matilda Fras, vsi iz Hrasnja-Mote in vsi drugič; Lerezija Crnjavič iz Gradišča, Angela Zemljčič iz Rihtarovec, Franc Korošec iz Slatine Radenci in Jožef Zilavec iz Bakovec, vsi drugič; Marija Lazar, Anton Jančar in Jožefa Jančar, vsi iz Bakovec; Ana Trajbarič in Marija Senica, obe iz Hrasnja-Mote; Jožefa Gobar iz Gradišča, Marija Balazič iz Turnišča, Kristina Bauer iz Grada, Ludvik Hüll iz Krupljinika, Alojz Divjak iz Hrašenskega vrha, Janez Bračko iz Radenskega vrha, Stefan Puhar in Anica Puhar, oba iz Rihtarovec, in Jakob Vajs iz Slatine Radenci.

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 10. avgusta — Lovrenc
Ponedeljek, 11. avgusta — Veseljko Torek, 12. avgusta — Klara Sreda, 13. avgusta — Lijana Četrtek, 14. avgusta — Demetrij Petek, 15. avgusta — Darko Sobota, 16. avgusta — Rok

KINO

MURSKA SOBOTA — od 8. do 10. avgusta ameriški barvni film: »Bosonoga grofica«; 12.—14. avgusta ameriški film: »Klic divjine«.

GORNJA RADGONA — 9.—10. avgusta ameriški barvni film: »Dva tedna ljubezni«; 13.—14. avgusta ameriški film: »Martie«.

LENDAVA — 8.—10. avgusta italijanski film: »Kruh, ljubezen in ljubosumnost«; 12.—13. avgusta ameriški film: »Na divjem zapadu«.

LJUTOMER — 9.—10. avgusta ameriški film: »Stirje jezdec«; 13.—14. avgusta angleški film: »Ringe«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — 9. in 10. avg. francoski film: »Oče, mati, služkinja in jaz«; 13. avgusta francoski film: »Bel Amic«.

VERZEJ — 9. in 10. avgusta ameriški barvni film: »Purpurna dolina«.

CEPINCI — 10. avgusta »Trinajsta ura«.

RAZPIS

Sprejemmo
DRUŽINO ZA OSKRBO ŽIVINE,
ki ima tri stalne delavce.

Nastop službe najpozneje 1. septembra 1958. Zagotovljeno novo družinsko stanovanje s kopalnico. Plača po proizvodnji.

Prednost imajo interesi in prakso v živilorejji.

Prošnje vložite na upravo Vinarsko sadjarske šole Svečina najpozneje do 10. avgusta 1958. D-708

RAZNO

OCALA sem izgubil na cesti od »Vesnice do Zvezne ulice. Poštenega najditelja prosim, da mi jih vrne proti nagradi. Franc Skritec, galanterija »Vesna«. M-703

STAREJŠI UPOKOJENEC gre k samostojni navadni ženski na domstveno oskrbo. Ponudbe poslati pod »medsebojna pomoč« na oglasni oddelk. M-705

VEČJO DRVARNICO, šupo ali ostrešje nujno kupim! Ponudbo pošljite na oglasni oddelk PV pod »Supac«. M-712

200—300 tisoč din posojila prosim s 50% obrestmi za dobo 2—3 let. Ponudbe na oglasni oddelk PV pod šifro 5-kraino jamstvo. M-711

Kmetijska zadruga Velika Polana
razpisuje
DELOVNO MESTO KNJIGOVODJE

Pogoj: dovršena srednja šola s strokovnim izpitom in vsaj 5 let prakse v knjigovodstvu. — Plača po dogovoru ali kolektivni pogodbi.

Ponudbe je vložiti v 15 dneh po tem razpisu Kmetijski zadrugi Velika Polana.

Občinski ljudski odbor Lendava razpisuje naslednja delovna mesta:

1. MESTO UPRAVNIKA KZ LENDAVALA
2. MESTO UPRAVNIKA KZ KOBILJE
3. MESTO UPRAVNIKA KZ VELIKA POLANA

Pogoji: kmetijski tehnik ali dokončani tečaj upravnikov KZ z nekaj let prakse. Pravilno kolkovanje prošnje dostavite v 15 dneh po objavi razpisa Komisiji za imenovanje direktorjev in in upravnikov pri Oblo Lendava.

Upravni odbor kmetijske zadruge Grad
razpisuje
DELOVNO MESTO TRAKTORISTA

Pogoji: najmanj 5-letna praksa v upravljanju s priključki traktorja. — Pismene vloge z opisom dosedanjega službovanja dostavite do 15. avgusta na upravo KZ Grad. — Nastop službe po dogovoru.

Upravni odbor Zdravstvenega doma Ljutomer
razpisuje naslednja delovna mesta:

- 1 ZDRAVSTVENEGA TEHNIKA
- 1 MEDICINSKO SESTRO
- 1 BABICO

Pogoj: dovršena ustrezna šola za zdravstvene tehnike

Pogoj: dovršena ustrezna šola za medicinske sestre

Pogoj: dovršena babilška šola in opravljen strokovni izpit

Nastop službe možen takoj.

Temeljna plača po zakonu OJU, položajna plača in posebni dodatki po pravilniku zavoda.

Soboška KRONIKA

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI

od 26. julija do 2. avgusta 1958

Poročila sta se: Božo Kert, profesor na ESS, in Ivanka Gräbar, uslužbenka trgovinske zbornice, oba iz Murske Sobote.

Rodile so: Mirjana Domjan iz M. Sobote, deklico; Majda Genc iz Lendave, deklico; Etelka Baša iz Radovec, dečka; Terezija Obal iz Kroga, dečka; Marija Gelt iz Beltince, dečka; Marija Vinkovič iz Murske Sobote, deklico; Marija Zelko iz Slatine Radenci, dečka; Hedvika Lukovnjak iz Stanetinec, deklico; Marija Kerčmar iz Gornjih Petrovec, deklico; Viktorija Lončar iz Zenkovec, deklico; Marija Zaletel iz Hrastnika, deklico; Rozalija Omar iz Rankovec, deklico; Francka Vogrinec iz Gornjeja Kocjana, dečka; Rozalija Torjak iz Vidma, deklico; Marija Borovnjak iz Nuskovec, dečka; Jelica Levar iz Branoslavce, dečka, in Estera Banko iz Dankovec, deklico.

Umrli so: Marija Papič iz Suhega vrha, stara 53 let; Marija Mitnjak iz Murske Sobote, stara 88 let, in Bara Peterka iz Beltince, stara 81 let.

Wesreče in NEZGODE

S slive je padla 9-letna Marija Lebar iz Kamensčaka ter dobila težke poškodbe na glavi.

S kolesom se je zapeljal v občestni jarek 17-letni Franc Simencič, mizarški vajenec iz Polje, in obležal v nezavesti. Dobil je hude poškodbe na glavi.

Z dva metra visokega zidu je padel 45-letni Rudolf Sparas, zidar iz Vidma ob Ščavnici, in si močno poškodoval desno stegno.

Konj je vrgel 29-letnega Stanka Karba iz Kamensčaka, ki je padel in si močno poškodoval levi komolec.

S kolesa je padla v jarek ob cesti 18-letna Ljudmila Hamler, krojaška vajenka iz Spodnje Ščavnice, in se močno poškodovala.

VREMENSKA NAPOVED

od 8. do 17. avgusta 1958.

Okrog 10. avgusta in sredi avgusta izdatne padavine z ohladitvijo. Vmes, t. j. v prvi polovici prihodnjega tedna in ob zaključku prihodnjega tedna razjasnitve.

Dr. V. M.

